

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Hansel Oy:tä koskevan lain- säädännön uudis- taminen

30/2008

Budjetti

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Hansel Oy:tä koskevan lainsäädännön uudistaminen

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 09 16001 (vaihde)
Internet: www.vm.fi
Taitto: Anitta Railonkoski/VM-julkaisutiimi

Helsinki 2008

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisu-aika	Valtiovarainministeriö, kesäkuu 2008	
Tekijät	Tomi Hytönen, työryhmän puheenjohtaja Eija Kontuniemi, työryhmän sihteeri	
Julkaisun nimi	Hansel Oy:tä koskevan lainsäädännön uudistaminen	
Julkaisun osat/ muut tuotetut versiot	Julkaisu on saatavissa Internetistä osoitteesta www.vm.fi/julkaisut	
Asiasanat	Hansel Oy, julkiset hankinnat, yhteishankintayksikkö	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 30/2008	
Julkaisun myynti/jakaja	Julkaistu ainoastaan sähköisessä muodossa	
Painopaikka ja -aika		
ISBN 978-951-804-839-1 (PDF) ISSN 1459-3394	Sivuja 40	Kieli Suomi
	Hinta	
Tiivistelmä	<p>Työryhmä on laatinut ehdotuksen yhteishankintayksikkö Hansel Oy:tä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi.</p> <p>Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki yhteishankintayksikkö Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä. Lailla uudistettaisiin nykyiseen Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi annettuun lakiin sisältyvät valtion yhteishankintayksikön toimialaa ja tehtäviä koskevat säännökset. Laki sisältäisi myös säännökset Hansel Oy:n asiakasryhmistä. Lain tarkoituksena on saattaa yhtiön asemaa koskeva sääntely ajan tasalle sekä selkeyttää yhtiön asemaa 1.6.2007 voimaan tulleen hankintalain säännösten suhteen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.</p>	

Presentationsblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, juni2008	
Författare	Tomi Hytönen, arbetsgruppens ordförande Eija Kontuniemi, arbetsgruppens sekreterare	
Publikationens titel	Reform av lagstiftning om Hansel Ab	
Publikationens andra versioner	Publikationen finns på finska på Internet-address www.vm.fi/julkaisut	
Nyckelord	Hansel Ab, offentlig upphandling, inköpscentral	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriet publikationer 30/2008	
Beställningar/distribution	Finns endast i elektronisk form	
Tryckeri/tryckningsort och -år		
ISBN 978-951-804-839-1 (PDF) ISSN 1459-3394	Sidor 40	Språk Finska
	Pris	
Sammandrag	<p>Arbetsgruppen har lagt fram ett förslag till reform av lagstiftning om inköpscentral Hansel Ab.</p> <p>I denna proposition föreslås att en lag om inköpscentralen Hansel Ab stiftas. Genom den föreslagna lagen reformeras de bestämmelser om statens inköpscentrals ansvarsområde och uppgifter som för närvarande ingår i lagen om ombildande av Statens upphandlingscentral till aktiebolag. Lagförslaget innehåller också bestämmelser om Hansel Ab:s kundgrupper. Avsikten med lagen är att uppdatera bestämmelserna om bolagets ställning och att klarlägga bolagets ställning i förhållande till bestämmelserna i den upphandlingslag som trädde i kraft den 1 juni 2007. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.</p>	

Description page

Publisher and date	Ministry of Finance, June 2008	
Author(s)	Tomi Hytönen, Chairman of the working group Eija Kontuniemi, Secretary of the working group	
Title of publication	Reforming the legislation of Hansel Ltd	
Parts of publication/ other versions released	The publication is available in Finnish at www.vm.fi/julkaisut	
Keywords	Hansel Ltd, public procurement, central purchasing unit	
Publication series and number	Ministry of Finance publications 30/2008	
Distribution and sale	Available only in en electronic form	
Printed by		
ISBN 978-951-804-839-1 (PDF) ISSN 1459-3394	No. of pages 40	Language Finnish
	Price	
Abstract	<p>The Working group made a proposal for reforming the legislation of Hansel Ltd.</p> <p>Working group has made a proposal for the legislation on central procurement unit Hansel Ltd. The proposed law reforms the effective provisions of the state central procurement units' line of branch and duties. Proposed law includes also the provisions of the customer groups of Hansel Ltd. Proposed law aims to update the provisions of the status of the company and clarify its position regarding with the provisions of the Public Procurement Act which came into force in the June 1st 2007. Proposed law is intended to come into force as soon as possible.</p>	

Valtiovarainministeriölle

Julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön uudistuessa 1.6.2007 voimaan tulleen uuden hankintalain sekä vuonna 2003 alkaneen valtion yhteishankintayksikkönä toimivan Hansel Oy:n toimintastrategian ja tehtävien uudistamisen myötä yhtiötä koskeva nykyinen säännöstö on vanhentunut. Tarve on uudistaa yhtiötä koskeva lainsäädäntö vastaamaan uuden hankintalain säännöksiä ja Hansel Oy:n nykyistä tehtävää yhteishankintayksikkönä ja valtionhallinnon keskitettyjen kilpailutusten toteuttajana.

Valtiovarainministeriö asetti 3.3.2008 työryhmän, jonka tehtävänä oli 30.6.2008 mennessä laatia Hansel Oy:n yhteishankintayksikköaseman ja nyky-muotoisen toimintaroolin määrittelevä esitys lainsäädännöksi, joka täyttää yhteishankintayksikköä koskevan hankintalain (348/2007) 11 §:n ja EU:n hankintadirektiivin (2004/18/EY) asettamat edellytykset sekä ottaa tarpeelliselta osin huomioon talousarviolain 22 a §:n perusteella Hansel Oy:lle annettu tehtävä valtionhallinnon tavanomaisten tavaroiden ja palveluiden keskitettynä kilpailuttajana. Säännösten laadinnassa tuli ottaa huomioon valtionhallinnon käynnissä olevat keskeiset rakennemuutokset erityisesti yliopistojen hallinnollisen aseman muuttumisen vaikutukset siihen, miten valtionhallinnon ulkopuolella toimivat yliopistot voivat jatkossa halutessaan hyödyntää valtion yhteishankintayksikön palveluita. Työryhmän tuli laatia esityksensä hallituksen esityksen muotoon. Uudistettu lainsäädäntö olisi tarkoitus saada voimaan mahdollisimman nopeasti.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin vanhempi budjettisihteeri Tomi Hytönen valtiovarainministeriöstä. Jäseniksi kutsuttiin vanhempi budjettisihteeri Hannu Koivurinta valtiovarainministeriöstä, lakiasianpäällikkö Eija Kontuniemi Hansel Oy:stä, vanhempi hallitussihteeri Kyllikki Silvennoinen työ- ja elinkeinoministeriöstä ja hallitusneuvos Miliza Vasiljeff valtiovarainministeriöstä. Työryhmän kirjoittavana sihteerinä toimi Eija Kontuniemi. Työryhmä kokoontui 5 kertaa.

Saatuana työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa Hansel Oy:n lainsäädännön uudistamista koskevan esityksensä valtiovarainministeriölle.

Helsingissä 21. päivänä toukokuuta 2008.

Tomi Hytönen

Miliza Vasiljeff

Kyllikki Silvennoinen

Hannu Koivurinta

Eija Kontuniemi

Sisältö

1	Johdanto	13
2	Työryhmän ehdotus	15
	ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	15
	YLEISPERUSTELUT	17
1	Johdanto	17
2	Nykytila	17
	2.1 Lainsäädäntö.....	17
	2.2. Käytäntö	20
	2.3 Kansainvälinen kehitys	24
	2.4 Nykytilan arviointi.....	25
3	Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	26
	3.1 Tavoitteet	26
	3.2 Toteuttamisvaihtoehdot	27
	3.3 Keskeiset ehdotukset.....	27
4	Esityksen vaikutukset	28
	4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	28
	4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	28
	4.3 Ympäristövaikutukset.....	29
	4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	29
5	Asian valmistelu	29
	5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	29
	5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	29
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	30
1	Lakiehdotuksen perustelut.....	30
2	Voimaantulo	34
	LAKIEHDOTUS	35
	Laki yhteishankintayksikkö Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä.....	35
	Liite 1 EHDOTETUT SÄÄDÖKSET RUOTSIKSI	37

1 Johdanto

Valtion hankintojen kokonaisarvo oli vuonna 2007 yhteensä 4,51 miljardia euroa, josta tavarahankintojen osuus oli yhteensä noin 0,96 miljardia euroa ja palveluhankintojen osuus yhteensä noin 2,18 miljardia euroa. Yhteishankintojen piiriin on arvioitu kuuluvan n. 600 - 850 miljoonan euron hankinnat.

Hansel Oy on valtion yhteishankintayksikkö, jonka tehtävänä on kilpailuttaa julkisia hankintoja ja tehdä niitä koskevia puitejärjestelyjä muun muassa ministeriöille, valtion virastoille ja laitoksille, liikelaitoksille sekä eräille muille julkihallinnon organisaatioille. Yhtiön kilpailuttamien tavara- ja palvelusopimusten kautta tehtiin vuonna 2007 hankintoja yhteensä noin 372 miljoonan euron arvosta. Yhtiössä on työskennellyt viime vuosina noin 50 - 60 työntekijää.

Hansel Oy:n toimintaa koskee vuonna 1994 annettu laki Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi (1508/1994). Lain säätämishistoria liittyy kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla valtion laitoksena toimineen Valtion hankintakeskuksen organisaationmuodon muuttamiseen osakeyhtiöksi ja sen hallinnassa olleen omaisuuden luovuttamiseen 1.1.1995 perustetulle osakeyhtiölle. Osakeyhtiön nimeksi tuli Kauppatalo Hansel Oy. Kauppatalo Hansel Oy hankki tavaroita ja palveluita valtion viranomaisille ja kunnille sekä harjoitti omaa tukkukauppatoimintaa. Vuonna 2002 Kauppatalo Hansel Oy siirrettiin valtiovarainministeriön hallinnonalalle ja sen nimi muutettiin Hansel Oy:ksi. Samassa yhteydessä yhtiön toimintastrategia ja tehtävä uudistettiin siten, että yhtiö keskittyi palvelemaan yksinomaan valtionhallinnon hankintayksiköitä. Yhtiön toiminta muuttui vastaamaan yhteishankintayksikön toimintaa ja tukkukauppatoiminta purettiin.

Nykytehtävänsä mukaisesti Hansel Oy on keskittynyt toimimaan valtionhallinnon organisaatioiden yhteishankkijana. Yhtiö myös tuottaa julkisiin hankintoihin ja hankintamenettelyihin liittyviä asiantuntijapalveluita valtion hankintayksiköille. Yhtiön yleisenä tehtävänä on edistää laadukkaiden hankintojen tekemistä valtionhallinnossa ja tuottaa valtion hankinnoissa kustannussäästöjä.

Hankintalainsäädännön uudistuessa ja Hansel Oy:n tehtävien muuttuessa yhtiötä koskeva säännöstö on vanhentunut ja uudistamisen tarpeessa. Yhtiön asemasta ja tehtävistä on edelleen perusteltua säätää laissa, koska hankintalainsäädännön perusteella yhteishankintayksikkönä toimivan organisaation, kuten

Hansel Oy:n, asema ja tehtävä on nimenomaisesti säädettävä tai määrättävä. Lainsäädännön uudistamisen yhteydessä on myös mahdollista tarkastella yhtiön toiminnan ja tehtävien kehittymisen sekä hallinnon rakennemuutosten huomioon ottamista uusissa säännöksissä.

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti laatinut esityksen Hansel Oy:tä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Työryhmämuistion sisältämä esitys on laadittu hallituksen esityksen muotoon.

2 Työryhmän ehdotus

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yhteishankintayksikkö Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki yhteishankintayksikkö Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä. Lailla uudistettaisiin nykyiseen Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi annettuun lakiin sisältyvät valtion yhteishankintayksikön toimialaa ja tehtäviä koskevat säännökset. Laki sisältäisi myös säännökset Hansel Oy:n asiakasryhmistä. Lain tarkoituksena on saattaa yhtiön asemaa koskeva sääntely ajan tasalle sekä selkeyttää yhtiön asemaa 1.6.2007 voimaan tulleen hankintalain säännösten suhteen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Sisällys

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

SISÄLLYS

YLEISPERUSTELUT

- 1 JOHDANTO
- 2 NYKYTILA
  - 2.1 Lainsäädäntö
  - 2.2 Käytäntö
  - 2.3 Kansainvälinen kehitys
  - 2.4 Nykytilan arviointi
- 3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET
  - 3.1 Tavoitteet
  - 3.2 Toteuttamisvaihtoehdot
  - 3.3 Keskeiset ehdotukset
- 4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET
  - 4.1 Taloudelliset vaikutukset
  - 4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan
  - 4.3 Ympäristövaikutukset
  - 4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset
- 5 ASIAN VALMISTELU
  - 5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto
  - 5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

- 1 Lakiehdotuksen perustelut
- 2 Voimaantulo

LAKIEHDOTUS

Laki yhteishankintayksikkö Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Ehdotuksen tarkoituksena on uudistaa Hansel Oy:n toimintaa sääntelevä lainsäädäntö. Laissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön toimialasta ja tehtävistä. Hansel Oy:n toimintaa koskee laki valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi (1508/1994). Laki koskee järjestelyjä, joilla Valtion hankintakeskus muutettiin osakeyhtiöksi ja yhteishankintayksikön toiminta järjestettiin uudelleen. Lain antamisen jälkeen valtion yhteishankintayksikön toiminta on kehittynyt, minkä vuoksi vuonna 1995 annetun lain säännökset eivät kokonaisuudessaan vastaa yhtiön nykyisiä toimintamuotoja. Myös vuonna 2007 voimaantullut hankintalainsäädäntö on aiheuttanut tarpeita täsmentää yhtiön asemaa koskevaa sääntelyä.

Laissa täsmennettäisiin yhtiön asiakkaita koskevia säännöksiä. Laissa säädettäisiin poikkeus julkisia hankintoja annetun lain (348/2007) 11 §:ssä olevasta edellytyksestä, jonka mukaan yhteishankintayksikön toiminnan tulee kohdistua yhteishankintayksikön suoraan tai välillisesti omistaviin hankintayksiköihin. Lain säännökset olisivat kuitenkin yhteensopivia julkisia hankintoja koskevissa direktiiveissä olevien yhteishankintayksikköä koskevien määritelmien kanssa.

Ehdotettu laki edistäisi yhteishankintojen tekemistä, tehostaisi valtion hankintatointa sekä parantaisi mahdollisuuksia ammattitaidon keskittämiseen.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Hansel Oy on valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva valtion kokonaan omistama osakeyhtiö. Yhtiön tehtävänä on toimia julkisia hankintoja koskevan lain mukaisena yhteishankintayksikkönä valtionhallintoon kuuluville hankintayksiköille.

Hansel Oy:n toimintaa koskee laki Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi (1508/1994, jäljempänä yhtiöittämislaki). Laki liittyy Kauppatalo Hansel Oy:n perustamiseen ja aiemmin valtion yhteishankintayksikkönä toimineen Valtion hankintakeskus -nimisen valtion laitoksen liiketoiminnan siirtämiseen perustettavalle yhtiölle. Yhtiöittämislain tavoitteena oli tehostaa ja monipuolistaa hankintakeskuksen toimintaedellytyksiä. Lain 1 §:n mukaan yhtiö perustetaan julkishallinnon tarpeisiin erikoistuneeksi hankinta- ja jakeluorganisaatioksi, materiaalihallinnon asiantuntijayksiköksi sekä

muuta niihin liittyvää toimintaa varten. Perustettava yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain (1505/92) tarkoittamana hankintayksikkönä valtion virastojen ja laitosten osalta. Yhtiöittämislaissa säädetään lisäksi yhtiön perustamiseen ja valtion hankintakeskuksen liiketoiminnan siirtämiseen liittyvistä kysymyksistä.

Julkisten hankintojen lainsäädäntö uudistettiin 1.6.2007 lukien. Julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007, jäljempänä hankintalaki) sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetussa laissa (349/2007, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) säädetään muun muassa julkisten hankintojen kilpailuttamisen menettelytavoista sekä niihin liittyvistä oikeusturvakeinoista. Kansallinen hankintalainsäädäntö perustuu Euroopan unionin hankintadirektiiveihin. Hankintalailalla on saatettu voimaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta (2004/18/EY, jäljempänä hankintadirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta (2004/17/EY, jäljempänä erityisalojen hankintadirektiivi).

Hankintalain 11 §:n 2 momentissa on yhteishankintayksikön määritelmä, jonka mukaan yhteishankintayksiköllä tarkoitetaan sellaista hankintayksikköä, joka hankkii sen suoraan tai välillisesti omistaville hankintayksiköille tavaroita tai palveluja taikka tekee näille tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita koskevia hankintasopimuksia tai puitejärjestelyjä. Säännöksessä edellytetään lisäksi, että yhteishankintayksikkö toimii tosiasiallisesti mainittujen tehtävien hoitamisen tarkoituksessa ja että se on nimenomaisesti perustettu hoitamaan kyseisiä tehtäviä, taikka tehtävien hoitaminen on säädetty tai määrätty yhteishankintayksikön toimialaksi. Säännös perustuu osittain hankintadirektiivin 1 artiklan 1 kohdan 10-alakohdassa olevaan yhteishankintaviranomaisen määritelmään. Artiklan mukaan yhteishankintaviranomaisella tarkoitetaan hankintaviranomaista, joka hankkii hankintaviranomaisille tarkoitettuja tavaroita ja/tai palveluja tai tekee julkisia hankintoja koskevia sopimuksia sekä hankintaviranomaisille tarkoitettuja rakennusurakoita, tavaroita tai palveluja koskevia puitejärjestelyjä. Erityisalojen hankintalain 22 §:ssä on hankintalain 11 §:n määritelmää vastaava yhteishankintayksikön määritelmä. Erityisalojen hankintadirektiivin 1 artiklan 8 kohdan yhteishankintayksikön määritelmä vastaa pääasialliselta sisällöltään hankintadirektiivissä olevaa määritelmää. Hankintadirektiivissä ja erityisalojen hankintadirektiivissä olevissa määritelmissä ei edellytetä yhteishankintayksikön toiminnan kohdistumista sen suoraan tai välillisesti omistaviin hankintayksiköihin. Aiemmassa julkisia hankintoja koskevassa laissa (1505/1992) ei ollut yhteishankintayksikön määritelmää.

Hankintalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 50/2006 vp) mukaan syynä 11 §:n 2 momentissa oleviin hankintadirektiivistä poikkeaviin edellytyksiin, jotka edellyttävät yhteishankintayksikön toiminnan kohdistumista omistajiin, on pyrkimys neutraaliin sääntelyyn sidosyksikköhankintoja koskevan hankintalain 10 §:n kanssa. Hankintalain 10 §:ssä säädetään hankintayksikköön sidossuhteessa olevalta yksiköltä tehtävistä hankinnoista. Säännöksen mukaan hankintalakia ei sovelleta hankintoihin, jotka tehdään hankintayksiköstä muodollisesti erilliseltä ja päätöksenteon kannalta itsenäiseltä yksiköltä, jos hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa valvoo yksikköä samalla tavoin kuin se valvoo omia toimipaikkojaan ja jos yksikkö harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan ollut sidosyksikköhankintoja koskevien yhteisöoikeudellisten tulkintojen ulottaminen myös yhteishankintayksiköihin.

Sidossuhteessa hankintayksikköön oleva yksikkö ja hankintalain 11 §:n mukainen yhteishankintayksikkö ovat siten käsitteellisesti eri asioita. Yhteishankintayksikkö voi olla sidosyksikkö, mutta sidosyksikön asema ei ole edellytys yhteishankintayksikkönä toimimiselle. Toisaalta sidosyksikkö ei ole yhteishankintayksikkö, jos se ei täytä hankintalain 11 §:n mukaista yhteishankintayksikön määritelmää. Sidosyksikkö on oikeudellisesti erillinen hankintayksikkö, jolta sidosyksikön omistajat voivat tehdä hankintoja noudattamatta hankintalaissa olevaa kilpailuttamisvelvoitetta.

Valtion talousarvialouden piirissä olevien yksiköiden hankintojen keskitämisestä on säädetty valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 22 a §:ssä. Lainkohta tuli voimaan 1.9.2006 talousarviolain muutosta koskevalla lailla (447/2006). Lainkohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan määrätä yhteishankintoina toteutettavista valtionhallinnon hankinnoista. Valtioneuvoston valtionhallinnon yhteishankintoja koskevassa asetuksessa (765/2006) sekä valtiovarainministeriön päätöksessä (766/2006) säädetään yhteishankintojen toteuttamisesta. Valtiovarainministeriön päätöksessä velvoitetaan valtion talousarvialouden piiriin kuuluvat valtion virastot ja laitokset käyttämään eräitä Hansel Oy:n yhteishankintoina kilpailuttamia sopimuksia. Säädösten tavoitteena on keskittää valtion hankintoja sekä vähentää rinnakkaista ostotoimintaa ja hankintoihin liittyviä hallinnollisia kustannuksia. Lailla tavoitellaan myös valtion aseman vahvistamista ostajana ja sopijakumppanina.

2.2. Käytäntö

Julkinen hankintatoimi

Valtion hankintojen kokonaisarvo oli vuonna 2007 yhteensä 4,51 miljardia euroa, josta tavarahankintojen osuus oli yhteensä noin 0,96 miljardia euroa ja palveluhankintojen osuus yhteensä noin 2,18 miljardia euroa. Merkittävä osuus valtion hankintojen kokonaisarvosta koostuu toimitilavuokrista ja puolustushankinnoista, jotka eivät kuulu hankintalainsäädännön soveltamisalaan. Hankintojen osuus valtion talousarvion menoista on noin 12 prosenttia. Hankintojen arvo on 2000-luvulla kasvanut vuosittain.

Valtion yhteishankintayksikkönä toimii Hansel Oy. Hansel Oy:n kilpailuttamien sopimusten käyttö on lisääntynyt tasaisesti vuodesta 2004 alkaen nykymuotoisen toiminnan vakiinnuttua. Vuonna 2007 yhtiön kilpailuttamien sopimusten kautta tehtyjen hankintojen arvo oli noin 372 miljoonaa euroa. Vuonna 2006 yhtiön sopimuksia käyttäen tehtyjen hankintojen arvo oli 281 miljoonaa euroa, vuonna 2005 noin 211 miljoonaa euroa ja vuonna 2004 noin 153 miljoonaa euroa. Hansel Oy:n sopimusten käyttö eri hallinnonaloilla vuonna 2007 oli keskimäärin noin 40 prosenttia. Suurimpia asiakkaita ovat puolustusministeriön ja opetusministeriön hallinnonaloilla toimivat virastot ja laitokset.

Kuntien hankintojen kokonaisarvo oli vuonna 2006 noin 12,25 miljardia euroa. Hankintojen arvoon sisältyy vuokria sekä maa- ja vesialueiden hankintoja. Kuntien tavara- ja palveluhankintojen arvo oli 8,5 miljardia euroa. Palveluhankinnoista sosiaali- ja terveystoimeen kohdistui 1,391 miljoonaa euroa, opetus- ja kulttuuritoimeen 443 miljoonaa euroa ja yhdyskuntapalveluihin 135 miljoonaa euroa. Kuntien käyttö- ja investointimenojen arvo vuonna 2006 oli 32,92 miljardia euroa, josta hankintojen osuus oli noin 37 prosenttia. Myös kuntien hankintojen arvo on viime vuosina kasvanut tasaisesti.

Kuntien hankintatoimen viimeaikaisin kehitystoimenpide on kuntasektorin yhteishankintayksikön perustaminen. Suomen Kuntaliitto ry:n omistaman yhteishankintayksikön on tarkoitus aloittaa toimintansa syksyllä 2008. Yhtiön toiminta-ajatus ja tehtävät vastaavat Hansel Oy:n tehtäviä ja toiminta-ajatusta. Yhtiön tavoitteena on suuremman volyymin tai tehokkaamman prosessin kautta saada aikaan kustannussäästöjä sekä vähentää hankintojen edellyttämää työtä. Yhtiö tulee keskittymään sellaisiin kategorioihin, joissa paikallisilla tai alueellisilla yksiköillä ei ole riittävän vahvaa neuvotteluasemaa.

Yhteishankintojen tekemisen ainoa hankintalaissa säädelty muoto on hankintojen tekeminen yhteishankintayksikön kilpailuttamaa sopimusta käyttäen hankintalain 11 §:n mukaisesti. Hankintayksiköt ovat tehneet yhteishankintoja käyttäen myös muita sisällöltään vaihtelevia järjestelyjä. Toimeksiantohankinnassa hankinnan toteuttaa hankintayksikön puolesta toinen yksikkö. Tämä edellyttää valtuutusta siltä hankintayksiköltä, jonka puolesta toimitaan. Toimeksiantaja on kuitenkin viime kädessä vastuussa hankinnan kilpailutta-

misesta. Hankintoja on toteutettu yhteishankintoina myös siten, että yksi hankintayksikkö on siirtänyt toiselle hankintayksikölle asiaan liittyvän toimivalan esimerkiksi kuntalain (365/1995) 76 §:n mukaisesti. Hankintayksiköt ovat lisäksi valmistelleet ja toteuttaneet hankintoja erilaisin epävirallisoin yhteistyön muodoin. Laissa sääntelemättömien yhteishankintojen toteuttamiseen liittyy hankintayksiköiden välisten suhteiden järjestämiseen, päätöksentekoon ja vastuuasioihin liittyviä kysymyksiä sekä sopimusoikeudellisia kysymyksiä.

Julkisten hankintojen toteuttamisessa muodolliset ja sisällölliset vaatimukset ovat viime vuosina korostuneet. Hankkijoilta edellytetään yhä lisääntyvässä määrin julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön ja kaupallisten ehtojen asiantuntemusta sekä hankinnan kohteen sisällöllisen määrittelyn asiantuntemusta, minkä varmistaminen hajautetussa hankintatoimessa on ongelmallista. Kilpailuttamiseen liittyvä lainsäädäntö on yksityiskohtaista ja hankintalainsäädäntöön perustuvaa oikeuskäytäntöä on runsaasti, mikä asettaa korkeat vaatimukset myös hankintatoimeen liittyvälle oikeudelliselle osaamiselle.

Valtion hankintatoimen tehostaminen ja tuottavuuden lisääminen

Valtion hankintatoimi on perinteisesti ollut hajautunutta ja pirstoutunutta sekä vaihtelevasti organisoitua. Tavanomaista kuitenkin on, että hankintatoimeen sitoutuu huomattava määrä resursseja. Hankinnan tekemisen hallinnolliset kustannukset ovat usein 15 - 30 prosenttia hankinnan arvosta. Pienemmissä hankinnoissa hallinnolliset kustannukset voivat ylittää jopa hankinnan arvon. Kilpailuttamisen lisäksi huomattavia hallinnollisia kustannuksia aiheuttavat tilaus- ja laskutusprosessit. Ongelmaksi on koettu myös se, että varsinaisten ammattiestajien puuttuessa hankintoja tekevät henkilöt, jotka eivät tunne riittävästi julkisten hankintojen menettelyjä, sopimuskäytäntöjä ja markkinoilla tarjolla olevia vaihtoehtoja.

Hajautunut ja pirstoutunut hankintatoimi aiheuttaa merkittäviä kustannuksia julkiselle taloudelle. Hankintamäärien kasvaessa ja hallinnollisten kustannusten ollessa suuria hankintatoimen tehostaminen on nostettu yhdeksi valtionhallinnon tuottavuusohjelman poikkihallinnolliseksi tuottavuuden lisääminen kehittämisalueeksi. Valtion hankintatoimen tehokkuutta on pyritty parantamaan erityisesti hyödyntämällä yhteishankintoja ja keskitettyä kilpailuttamista, vähentämällä virastojen päällekkäisiä hankintoja ja keskittämällä hankintojen tarvitsemaa erityisasiantuntemusta valtion yhteishankintayksikkö Hansel Oy:öön.

Valtiontalouden kehyksiä vuosille 2006 - 2009 koskevassa valtioneuvoston päätöksessä edellytetään hankintatoimen uudelleenorganisointia ja kustannussäästöjen toteuttamista. Toimintatapojen uudistamiseksi muutettiin talousarviolakia hankintojen keskittämiseksi valtionhallinnossa. Valtion talousarviolain piirissä olevat valtion virastot ja laitokset veloitettiin tekemään keskitetysti

kilpailutettuja hankintoja valtion talousarviolain 22 a §:n ja siihen perustuvien säädösten perusteella. Valtionhallinnon keskitettyjen kilpailutusten toteuttajana yhteishankintayksikkö Hansel Oy:llä on keskeinen asema ja tehtävä.

Hankintojen kilpailutusta keskittämällä ja päällekkäistä hankintatoimea vähentämällä on saavutettu useita hankintatoimen tehostamiseen ja tuottavuuden lisäämiseen liittyviä tavoitteita. Hansel Oy:n toteuttamalla yhteishankinnoilla on saavutettu parempia hinta- ja muita ehtoja sekä parannettu valtion asemaa ostajana ja sopijakumppanina. Yhteishankinnoilla on voitu edistää valtion virastojen ja laitosten laitekantojen ja muiden hankintojen yhtenäistämistarpeita. Hankintojen keskittämisellä on myös voitu vähentää hankinnoista johtuvia hallinnollisia kustannuksia, edistää entistä ammattimaisempaa hankintatoimintaa ja vapauttaa hankintatoimeen sitoutuneita resursseja virastojen ja laitosten ydintoimintoihin.

Hansel Oy:n asema ja tehtävät

Hansel Oy on toiminut vuodesta 2002 lähtien valtiovarainministeriön hallinnonalalla ja ohjauksessa. Ennen tätä yhtiö toimi Kauppatalo Hansel Osakeyhtiö -nimisenä yhtiönä kauppaja teollisuusministeriön hallinnonalalla ja ohjauksessa. Kauppatalo Hansel Oy perustettiin vuonna 1995, jolloin yhtiö jatkoi aiemmin valtion virastona toimineen Valtion hankintakeskuksen toimintaa. Yksi yhtiöittämisen keskeisimpiä syitä oli Suomen liittyminen Euroopan unioniin. Valtion hankintakeskuksen toiminta perustui valtion hankintakeskuksesta annettuun lakiin (265/1941) ja asetukseen (741/1974) sekä kauppaja teollisuusministeriön päätökseen valtion hankintakeskuksesta annetun asetuksen soveltamisesta (742/1974).

Yhtiön toimintaa kehitettiin vuosina 2002 ja 2003, jolloin yhtiön toiminta saatettiin vastaamaan tulevan hankintadirektiivin vaatimuksia. Yhtiö luopui tuolloin tukkukaupasta ja varastotoiminnoista ja yhtiön kiinteistöomaisuus myytiin. Yhtiön organisaatio järjestettiin uudelleen ja yhtiön nimi muutettiin Hansel Osakeyhtiöksi. Hankintadirektiivin mukaan yhteishankintayksikön tulee olla hankintayksikkö, joten yhteishankintayksikön tulee olla direktiivissä tarkoitettu viranomainen taikka julkisoikeudellinen laitos, jolla on yleisen edun mukainen tarkoitus. Hansel Oy:n toiminnassa tämä otettiin huomioon siten, että yhtiö ei tavoittele toiminnallaan voittoa. Toiminnasta aiheutuvat kulut päätettiin kattaa Hansel Oy:n sopimusten käytöstä perittävällä palvelumaksulla, jonka sopimustoimittajat maksavat yhtiölle. Keskitettyjen sopimusten käytön lisääntymisen ja yhtiön kustannusrakenteen hallinnan johdosta sopimusten käytöstä perittävää palvelumaksun enimmäismäärää alennettiin vuoden 2008 alusta lukien yhdellä prosentilla. Vuonna 2008 palvelumaksu on keskimäärin 1,38 prosenttia.

Hansel Oy:n pääasiallista toimintaa on tällä hetkellä valtionhallinnon kattavien hankintasopimusten ja puitejärjestelyjen kilpailuttaminen sekä sopimusten hallinta ja ylläpito. Valtionhallinnon yksiköt voivat tehdä hankintoja Hansel Oy:n kilpailuttamia sopimuksia käyttäen. Hankintalain 11 §:n 1 momentin mukaisesti yhteishankintayksikön kilpailuttamia sopimuksia käyttävien hankintayksiköiden katsotaan täyttäneen hankintalain kilpailuttamisveloitteen, kun yhteishankintayksikkö on kilpailuttanut hankinnan hankintalainsäädännön mukaisesti. Valtionhallinnon yhteisten puitejärjestelyjen kilpailuttamisen lisäksi Hansel Oy tarjoaa hankintatoimeen liittyviä asiantuntijapalveluja valtionhallinnolle.

Hansel Oy:ssä on viime vuosina työskennellyt noin 50 hankintatoimen asiantuntijaa. Yhtiö toimii tällä hetkellä tieto- ja informaatiotekniikan, matkustuksen, ajoneuvojen ja kuljetuspalvelujen, hallintopalvelujen, toimistopalvelujen, materiaali- ja palvelujen sekä polttoaineiden ja energian toimialoilla. Yhtiössä on toimialojen kaupallisten asiantuntijoiden lisäksi kilpailuttamisen ja hankintatoimen juridiikan asiantuntijoita.

Hansel Oy:n asiakkaat

Hansel Oy:n asiakkaita, jotka voivat tehdä hankintoja yhtiön kilpailuttamia sopimuksia käyttäen, ovat tällä hetkellä valtionhallinnon hankintayksiköt, kuten ministeriöt, niiden alaiset valtion virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset ja valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot sekä eräät muut hankintayksiköt, jotka ovat Suomen valtion määräysvallassa taikka joiden pääasiallisesta rahoituksesta valtio vastaa. Hansel Oy:n asiakaskunta on rajoitettu siten sellaisiin hankintayksiköihin, joiden voidaan katsoa kuuluvan Suomen valtionhallintoon. Lisäksi Suomeen sijoitettu Euroopan kemikaalivirasto on ollut Hansel Oy:n asiakas. Suomessa toimivien Euroopan unionin erillisvirastojen mahdollisuudesta yhteishankintayksikön palvelujen käyttämiseen on säädetty hankintalain 6 §:ssä.

Kauppatalo Hansel Oy:n asiakkaina olivat vuoteen 2003 saakka valtion yksiköiden lisäksi myös kunnat, kuntayhtymät sekä eräät muut kunnallishallinnon yksiköt sekä valtionapua saavat yhteisöt. Yhtiön toiminnan uudelleenorganisoinnin yhteydessä ja nykymuotoisen Hansel Oy:n aloittaessa toimintansa yhtiön toiminta rajattiin omistajapoliittisin linjauksin valtionhallinnon hankintayksiköihin. Kuntien sulkeminen asiakaspiiristä johtui muun muassa kuntien ja valtion yksiköiden erilaisista tehtävistä ja siten myös niiden erilaisista hankintatarpeista. Tavoitteena oli myös selkeyttää Hansel Oy:n toimintaa sekä kohdentaa hankintatoimen kehittämisvoimavaroja valtionhallintoon. Asiakaskunnan rajauksella pyrittiin myös turvaamaan markkinoiden toimivuutta. Hansel Oy:n on katsottu olevan sidossuhteessa valtion hankintayksiköihin.

2.3 Kansainvälinen kehitys

Ruotsissa valtion virastot ja laitokset tekevät hankintansa itsenäisesti. Yhteishankinnoista annetun asetuksen (SFS 1998:796) mukaan Ekonomistyrningsverket tekee viranomaisille yhteishankintoja sellaisista tavaroista ja palveluista, joita hankitaan usein ja suuria määriä. Se myös koordinoi, kehittää ja seuraa hankintoja yhdessä hankintayksiköiden kanssa. Toiminnan tarkoituksena on hankintatoimen tehostaminen. Virastoilla ja laitoksilla on kuitenkin oikeus tehdä hankintansa tehokkaimmaksi katsomallaan tavalla. Ekonomistyrningsverket tekee yhteishankintoja tietyissä tapauksissa myös kuntien puolesta niiden antamien valtuutusten perusteella. Ekonomistyrningsverketin lisäksi Ruotsissa toimii kymmenkunta itsenäistä julkishallinnon yksikköä, kuten Verket för förvaltningsutveckling ja Verket för höskoleservice, jotka koordinoivat ja kilpailuttavat yhteishankintoja.

Norjassa ei ole yhteishankintayksikköä. Hallinto- ja reformiministeriön alainen Departementenes servicecenter helpottaa ministeriöiden hankintoja tarjoamalla synergiaetuja, ja yksi sen yksiköistä on keskittynyt julkishallinnon hankintoihin.

Tanskan yhteishankintayksikkönä toimii Statens og Kommunernes Indkøbs Service -niminen osakeyhtiö, jonka asiakkaita voivat olla julkisen sektorin organisaatioiden lisäksi puolijulkiset yksiköt eli yli 11 500 organisaatiota. Yhtiön omistajat ovat Tanskan valtio ja kuntaliitto. Kunnallisena yhteishankintayksikkönä Tanskassa toimii myös Amgros-niminen yhtiö. Amgros tekee yhteishankintoja ja koordinoi erityisesti lääkehankintoja sairaaloille ja kahdelle kunnalle. Statens og Kommunernes Indkøbs Servicen tai Amgrosin sopimusten käyttäminen on organisaatioille vapaaehtoista.

Yhdistyneen Kuningaskunnan hankintaperiaatteista ja lainsäädännöllisistä puitteista vastaa Office of Government Commerce, joka on valtiovarainministeriön alainen virasto. Virastolla on myös hankintatoimen johtamiseen liittyviä tehtäviä. Erillinen OGCBuying.solutions -yksikkö tarjoaa hankintapalveluja. Office of Government Commercen palveluita voivat käyttää kaikki julkisen sektorin yksiköt.

Virossa ei ole tällä hetkellä yhteishankintayksikköä. Useamman viranomaisen yhteiset hankinnat ovat mahdollisia valtuuttamalla yksi viranomainen hoitamaan hankintaprosessi muiden puolesta, mutta tällöinkin kunkin viranomaisen pitää tehdä hankintapäätöksensä itsenäisesti.

Itävallan yhteishankintayksikkönä toimii Bundesbeschaffung-GmbH. Yhtiö on valtiovarainministeriön omistama ja se palvelee liittovaltion ministeriöitä, valtion omistamia yhtiöitä, alueellisia ja paikallisia viranomaisia ja kuntia. Liittovaltion ministeriöillä on velvoite tehdä eräät hankintansa käyttäen Bundesbeschaffung-GmbH:n puitesopimuksia.

Italian yhteishankintayksikkönä toimii Consessionaria Servizi Informativi Pubblici S.p.A. (Consip). Consip on julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet val-

tiovarainministeriö omistaa. Valtionhallinnon keskushallinnon yksiköillä on velvollisuus yhtiön käyttämiseen. Kunnilla on oikeus käyttää yhtiön sopimuksia ja yhtiön sähköistä hankintajärjestelmää.

2.4 Nykytilan arviointi

Yhtiöittämislain 1 §:n mukaan yhtiö toimii julkishallinnon tarpeisiin erikoistuneena hankinta- ja jakeluorganisaationa, materiaalihallinnon asiantuntijayksikkönä sekä muita niihin liittyviä toimintoja varten. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain (1505/92) tarkoittamana hankintayksikkönä valtion virastojen ja laitosten osalta.

Hansel Oy:n toiminta ja organisaatio ovat muuttuneet viimeisen 10 vuoden aikana merkittävästi. Yhtiöittämislain 1 §:ssä määritelty yhteishankintayksikön toiminta-ala ei vastaa enää kokonaisuudessaan Hansel Oy:n nykyistä toiminta-alaa. Hansel Oy ei harjoita logistiikkatoimintaa eikä sillä ole myöskään varastotoimintoja. Yhtiön toiminta on kehittynyt muun muassa hankintalainsäädännön muuttumisen sekä kaupan rakenteiden kehittymisen vuoksi. Yhtiö on nykyisin asiantuntijatuntijaorganisaatio, jonka pääasiallista toimintaa on valtionhallinnon kattavien hankintasopimusten ja puitejärjestelyjen kilpailuttaminen sekä sopimusten hallinta ja ylläpito. Yhtiö tarjoaa lisäksi hankintatoimeen liittyviä asiantuntijapalveluja valtionhallinnolle.

Yhtiöittämislain 1 §:ssä ei selkeästi säännellä siitä, mitkä yksiköt voivat toimia yhtiön asiakkaina. Hansel Oy:n asiakaskunta on supistunut aiemmasta. Hansel Oy:n asiakaspiiriin kuuluvat tällä hetkellä valtion keskushallintoon kuuluvien ministeriöiden, virastojen ja laitosten lisäksi valtion alue- ja paikallishallinto, valtion liikelaitokset, talousarvion ulkopuoliset rahastot sekä sellaiset yhtiöt, yhdistykset, säätiöt ja rahastot, jotka ovat Suomen valtion omistuksessa kokonaan, tai joissa Suomen valtio käyttää merkittävää määräysvaltaa omistuksen tai rahoituksen perusteella taikka johto- tai hallintoelinten nimitysoikeuden perusteella. Hansel Oy:n asiakkaiden on edellytetty olevan hankintalain 6 §:n mukaisia hankintayksiköitä.

Yhtiöittämislain 1 § ja hankintalain 11 § aiheuttavat säännösten yhteensopivuuteen liittyvää tulkinnanvaraisuutta. Hankintalain 11 §:n mukaan yhteishankintayksikön toiminnan tulee kohdistua sen välillisesti tai välittömästi omistaviin yksiköihin. Tulkinnanvaraista on se, mitkä valtionhallinnon yksiköt ovat sellaisia, joiden voidaan katsoa omistavan Hansel Oy:n suoraan tai välillisesti. Myöskään Suomen valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden määrittely ei ole täysin yksiselitteistä. Eri näkökulmista arvioituna valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden piiri voidaan määritellä eri tavoin. Tulkintaongelmien poistamiseksi on tarpeen selkeästi ratkaista se valtionhallinnon yksiköiden piiri, mikä voi käyttää valtion omistaman yhtiön palveluja.

Valtionhallinnon virastojen ja laitosten organisaatiouudistukset tulevat todennäköisesti jatkumaan lähivuosina. Esimerkkinä vireillä olevasta uudistuksesta mainittakoon yliopistouudistus, jossa yliopistot harkitaan muutettavaksi itsenäisiksi julkisoikeudellisiksi laitoksiksi taikka yksityisoikeudellisiksi säätiöiksi. Meneillään ovat myös muun muassa valtion aluehallinnon uudistus sekä valtion liikelaitosmallin arviointi. Valtionhallintoon kuuluvan viraston tai laitoksen eriyttäminen välittömästi valtionhallinnosta on aiheuttanut tulkinnallisia ongelmia sen suhteen, voiko yksikkö käyttää yhteishankintayksikön kilpailuttamia sopimuksia.

Valtionhallinnon organisaatiouudistuksista huolimatta edellä tarkoitettujen hankintayksiköiden tulee voida hyödyntää valtion hankintayksikölle kilpailutettuja sopimuksia. Valtion tulo- ja menoarviosta pääosin rahoitettavien yksiköiden toimintaan liittyvät samat tuottavuuteen ja päällekkäisen toiminnan välttämiseen liittyvät vaatimukset, joita hankintojen keskittämisellä pyritään edistämään. Tarkoituksenmukaista lisäksi on, että yksiköt voivat keskittyä ydintoimintoihinsa liittyvien toimintojen kehittämiseen ja antavat hankintatoimen erityisasiantuntemusta edellyttävät tehtävät siihen erikoistuneen yksikön tehtäväksi.

Hansel Oy:tä koskevaa sääntelyä on edellä esitetyn johdosta tarpeen selkeyttää ja täsmentää. Sääntelyä on tarpeen tarkistaa myös siten, että se vastaa uudistuneen hankintalain ja muuttuneen toimintaympäristön vaatimuksia sekä mahdollistaa yhtiön toiminnan kehittämisen joustavalla tavalla. Hankintalain yhteishankintayksikön määritelmä edellyttää yhteishankintayksikön palveluja ja sopimuksia käyttävien hankintayksiköiden määrittelyä aiempaa täsmällisemmällä tavalla.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa Hansel Oy:n toimintaa koskevat säännökset ajan tasalle ja sisällöltään sellaisiksi, että ne tukevat tehokasta julkista hankintatoimintaa. Lakiehdotuksessa säädettäisiin selkeästi Hansel Oy:n asemasta ja tehtävistä. Ehdotetussa laissa säädettäisiin myös aiempaa täsmällisemmin yhtiön asiakaskunnasta. Ehdotus supistaisi Hansel Oy:lle voimassaolevassa lainsäädännössä määriteltyä asiakaskuntaa, mutta mahdollistaisi kuitenkin valtion määräysvallassa olevien ja valtion rahoitusta saavien yksiköiden mahdollisuudet käyttää valtion keskitettyjä sopimuksia yksiköiden oikeudellisesta muodosta riippumatta.

Ehdotus edistäisi valtion hankintojen tehokkuuteen ja taloudellisuuteen liittyvien tavoitteiden toteutumista. Ehdotuksella edistetään myös hankintatoimeen liittyvän kaupallisen ja juridisen osaamisen keskittämistä ja vahvistetaan valtion ostaja-asemaa. Ammattitaitoisesti toteutetut tarjouskilpailut edistävät myös kilpailua ja parantavat tarjoajien tasapuolista kohtelua.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Hansel Oy:n asemaa ja tehtäviä koskevat säännökset ovat vanhentuneita. Säännösten muuttamatta jättäminen aiheuttaisi tulkintaongelmia ja vaikeuttaisi yhtiön toiminnan joustavaa kehittämistä. Hansel Oy on hankintalainsäädännön tarkoittama yhteishankintayksikkö, joten sitä koskee hankintalainsäädäntö. Yhtiötä koskevissa säännöksissä on otettava huomioon hankintalainsäädännössä olevat määritelmät ja velvoitteet. Hankintalainsäädäntö rajaa huomattavasti mahdollisuuksia yhtiön asemaa ja tehtäviä koskevan lainsäädännön kehittämistä.

Periaatteessa olisi mahdollista, että Hansel Oy:n asiakaskuntaa laajennettaisiin myös muihin kuin valtionhallinnon hankintayksiköihin, kuten seurakuntiin. Tällaiset hankintayksiköt ovat valtioon nähden itsenäisiä oikeushenkilöitä, joilla on omat rahoitus- ja ohjausmekanismit. Asiakaspiirin laajentaminen edellyttäisi lisäksi merkittäviä omistajapoliittisia linjauksia ja resurssien uudelleen arvioimista. Asiakaspiirin merkittävällä laajentamisella saattaisi olla myös vaikutuksia markkinoiden toimivuuteen.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi Hansel Oy:n asemasta ja tehtävistä. Hansel Oy on valtiovarainministeriön omistajaohjauksessa oleva valtion omistama yhtiö. Yhtiön toiminnalla olisi yleishyödyllinen tavoite. Yhtiön tarkoituksena ei olisi siten voiton tuottaminen omistajalle. Yhtiön tehtävänä olisi keskitettyjen sopimusten kilpailuttaminen ja ylläpito sekä hankintatoimeen liittyvien asiantuntija- ja kehittämispalvelujen tarjoaminen.

Yhtiön asiakkaita koskevassa säännöksessä säädettäisiin aiempaa täsmällisemmin siitä, minkälaiset yksiköt voivat käyttää yhtiön kilpailuttamia sopimuksia. Hansel Oy:n asiakkaita olisivat välittömään valtionhallintoon kuuluvat hankintayksiköt, kuten ministeriöt sekä niiden alaiset virastot ja laitokset. Tämän lisäksi yhtiön palveluja voisivat käyttää julkisoikeudelliset laitokset, joihin Suomen valtio käyttää määräysvaltaa esimerkiksi rahoittamalla pääasiallisesti laitoksen toimintaa taikka nimeämällä yli puolet laitoksen hallinto- tai johtoelimen jäsenistä. Hansel Oy:n asiakkaita voisivat hankintalain yhteishankintayksikön määritelmän mukaisesti olla ainoastaan hankintayksiköt.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Lakiehdotuksen tavoitteena on valtion yhteishankintayksikköä koskevien säännösten selkeyttäminen sekä saattaminen ajantasaisiksi. Säännökset eivät aiheuta merkittäviä muutoksia Hansel Oy:n asemaan, sillä yhtiö on sopeuttanut toimintaansa vuonna 2004 voimaantulleiden hankintadirektiivien sekä vuonna 2007 voimaantulleen uuden hankintalainsäädännön vaatimusten mukaiseksi. Lakiehdotus ei aiheuta muutoksia yhtiön organisaatioon eikä edellytä lisäresursseja yhtiössä.

Lakiehdotuksen tarkoituksena on edistää valtion hankintojen tehokasta ja tarkoituksenmukaista toteuttamista. Esitys edistää siten tuottavuutta ja tehokkuutta valtionhallinnossa sekä vähentää hankintoihin liittyvän päällekkäisen työn tekemistä. Näin ollen esitys tukee valtion talouteen liittyviä säästötavoitteita.

Hansel Oy on olemassa oleva osakeyhtiö. Yhtiö on tuloverovelvollinen. Lakimuutoksella ei ole tarkoitusta muuttaa Hansel Oy:n asemaa, tehtäviä ja asiakaskuntaa koskevia säädöksiä. Lakimuutoksen jälkeen yhtiö jatkaisi toimintaansa kuten aiemminkin. Lakiehdotuksella ei ole vaikutusta yhtiön tuloverotukselliseen kohteluun.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yhtiön asiakkaita koskeva säännös antaisi valtion virastojen ja laitosten lisäksi valtion rahoituksella ja valtion määräysvallassa oleville yksiköille mahdollisuuden käyttää Hansel Oy:n palveluja. Tulevat valtionhallinnon organisaatiouudistukset eivät estäisi näiden yksiköiden mahdollisuuksia käyttää keskitetysti kilpailutettuja sopimuksia, jos yksiköiden ja Suomen valtion välinen suhde olisi lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu. Säännös selkeyttäisi lainsäädäntöä, mutta ei aiheuttaisi asiallista muutosta Hansel Oy:n tämänhetkiseen asiakaspiiriin.

Yhtiön asiakkaita koskeva säännös aiheuttaisi tarpeen tarkistaa eräiden Hansel Oy:n nykyisten asiakkaiden mahdollisuuksia käyttää yhtiön palveluja. Säännös ei mahdollistaisi kuntien taikka muiden valtionhallinnon ulkopuolella olevien yksiköiden käyttävän Hansel Oy:n palveluja. Tämä olisi säädöstasolla uudistus, mutta ei vaikuttaisi käytännössä yhtiön toimintaan kuntien tultua suljettua asiakaspiiristä vuonna 2002.

Lakiehdotus mahdollistaa myös hankintatoimeen liittyvän asiantuntemuksen keskittymistä, mikä vähentää tarvetta hankintatoimeen liittyvän päällekkäisen ammattitaidon hankkimiseen ja ylläpitämiseen hallinnonaloilla.

4.3 Ympäristövaikutukset

Ympäristöasioiden huomioiminen hankinnoissa edellyttää asiaan liittyvän ammattitaidon kehittämistä ja ylläpitämistä. Hankintatoimeen liittyvän ammattitaidon keskittäminen yhteishankintayksikölle mahdollistaa myös ympäristöasioihin liittyvän osaamisen keskittämistä ja edelleen parantamista. Lakiehdotus edistää ympäristönäkökohtien systemaattista huomioimista hankintojen kilpailuttamisessa.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Valtion yhteishankintojen ammattitaitoinen kilpailuttaminen edistää hankintojen tekemisen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Avoin kilpailuttaminen edistää myös yritysten mahdollisuuksia päästä tarjoamaan tuotteitaan ja palveluitaan julkiselle sektorille. Kilpailun tehostuminen parantaa toisaalta valtioneuvoston mahdollisuuksia hinnoiltaan ja ehdoiltaan parhaisiin sopimuksiin. Tehokas kilpailu parantaa myös yritysten kilpailukykyä yhteismarkkinoilla.

Keskitetty kilpailutus mahdollistaa hankintojen suunnittelun ja kilpailutusten toteuttamisen esimerkiksi jakamalla hankinta osa-alueisiin taikka alueellisesti siten, että erikokoiset ja eri alueille sijoittuneet yritykset voivat tehdä tarjouksia. Erityisesti palveluhankinnoissa, kuten huoltoa ja asennuspalveluja edellyttävissä hankinnoissa sekä henkilökohtaista työsuoritusta edellyttävissä palveluissa, avoimesti toteutettu kilpailutus voi edistää pienten ja keskikokoisten yritysten mahdollisuuksia tarjota palvelujaan valtiolle.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Lakiehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriön asettamassa työryhmässä, jossa on ollut edustettuna työ- ja elinkeinoministeriö sekä Hansel Oy.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot eduskunnan keskuskanslialta, kaikilta ministeriöiltä, Kilpailuvirastolta, Valtiontalouden tarkastusvirastolta, Keskuskauppakamarilta, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä ja Suomen Yrittäjät ry:ltä sekä Hansel Oy:ltä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Yhtiön asema.* Pykälässä säädettäisiin Hansel Oy:n asemasta. Suomen valtio omistaa yhtiön kokonaan. Yhtiö kuuluisi edelleen valtiovarainministeriön hallinnonalaan. Yhtiön toiminnasta aiheutuvat kulut katettaisiin edelleen yhtiön toiminnan tuotoilla. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi sopimusten käytöstä perittävillä maksuilla taikka asiantuntijapalveluista perittävillä maksuilla.

2 §. *Yhtiön tehtävät.* Hansel Oy toimisi hankintalainsäädännön tarkoittamana yhteishankintayksikkönä. Hankintalain 11 §:n ja erityisalojen hankintalain 22 §:n mukaan yhteishankintayksikkö hankkii muille hankintayksiköille tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita taikka tekee näille tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita koskevia hankintasopimuksia ja puitejärjestelyjä. Hankintalain 11 §:ssä edellytetään, että yhteishankintayksikkö toimii edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi, ja että se on nimenomaisesti perustettu hoitamaan näitä tehtäviä, taikka että näiden tehtävien hoitaminen on säädetty tai määrätty yhteishankintayksikön toimialaksi. Säättämällä Hansel Oy:n asemasta valtion yhteishankintayksikkönä saatettaisiin yhtiön asemaa koskeva lainsäädäntö vastaamaan selkeästi hankintalainsäädännössä olevaa yhteishankintayksikön määritelmää.

Ehdotetun lain 2 momentissa olevat Hansel Oy:n tehtävät vastaisivat hankintalain 11 §:ssä ja erityisalojen hankintalain 22 §:ssä olevia yhteishankintayksikön tehtäviä. Yhtiö kilpailuttaisi yhteishankintoina toteutettavien puitesopimusten lisäksi asiakkaidensa toimeksiannoista asiakaskohtaisia hankintasopimuksia. Hankintojen sekä tavaroita ja palveluja koskevien hankintasopimusten ja puitejärjestelyjen tekemisen lisäksi Hansel Oy:n tehtävänä olisi yhteishankintoina kilpailutettujen sopimusten ylläpito ja hallinta. Sopimusten ylläpitotehtäviin liittyy muun muassa sopimuksen toteutumisen valvonta, yhteydenpito sopimustoimittajiin sekä sopimusten päivittäminen sopimuksen ehtojen mukaisesti, kuten hinnantarkastusten tekeminen.

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi Hansel Oy tarjoaisi asiakkailleen hankintatoimeen liittyviä asiantuntija- ja kehittämispalveluja. Hankintatoimella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä muun muassa hankintojen järjestämiseen liittyviä tehtäviä, julkisten hankintojen lainsäädännön soveltamiseen liittyviä kysymyksiä sekä hankintasopimusten laadintaan, sopimusten ylläpitoon ja sopimustoimen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Hankintatoimeen liittyvät asiantuntija- ja kehittämistehtävät voisivat liittyä myös kilpailuttamismenettelyjen kehittämiseen sekä esimerkiksi sähköisten kilpailuttamisvälineiden suunnitteluun ja käyttöönottoon valtionhallinnossa. Hansel Oy voisi tarjota asiantuntijapalveluja myös Hansel Oy:n asiakkaiden hankintatoimeen liittyvissä hank-

keissa. Hankintatoimeen liittyvillä asiantuntija- ja kehittämistehtävillä ei tässä yhteydessä tarkoiteta yleistä julkisten hankintojen neuvontatoimintaa. Tällaista palvelua tarjoaa tällä hetkellä työ- ja elinkeinoministeriön ja Kuntaliiton yhteinen julkisten hankintojen neuvontayksikkö.

Hansel Oy:n olisi toteutettava hankintasopimukset ja puitejärjestelyt, jotka valtiovarainministeriö määrää Hansel Oy:n toteutettaviksi. Tällainen määräys voisi perustua valtionhallinnon yhteishankinnoista annettuun asetukseen. Hansel Oy:n olisi toteutettava myös valtiovarainministeriön määräämät asiantuntija- ja kehityspalvelut. Pykälä ei estäisi Hansel Oy:tä toteuttamasta myös muita toimialaansa kuuluvia tehtäviä ja kilpailuttamasta myös sellaisia yhteishankintoja, joista valtiovarainministeriö ei ole antanut valtionhallinnon yhteishankinnoista annetun asetuksen mukaista määräystä.

Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on saattaa Hansel Oy:tä koskevat säännökset vastaamaan uudistunutta hankintalainsäädäntöä. Säännös kuvaaisi myös aiempaa paremmin Hansel Oy:n nykymuotoista toimintaa ja mahdollistaisi toimintojen kehittämisen joustavalla tavalla. Säännös edistäisi hankintatoimeen liittyvän asiantuntemuksen kehittämistä ja keskittämistä.

3 §. *Asiakkaat.* Hansel Oy:n asiakkaita olisivat valtionhallintoon kuuluvat valtion virastot ja laitokset, joita ovat valtioneuvoston ja ministeriöiden lisäksi valtioneuvoston ohjauksessa olevat, talousarviotalouteen kuuluvat virastot, laitokset ja muut toimielimet sekä valtion alueelliset ja paikalliset viranomaiset. Valtionhallintoon kuuluvat yksiköt ovat olleet valtion yhteishankintakeskuksen asiakkaita.

Valtion liikelaitokset ovat myös Hansel Oy:n asiakkaita. Valtion liikelaitokset ovat valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 1 §:ssä tarkoitettuja liiketoimintaa harjoittavia valtion laitoksia. Valtion liikelaitokset ovat valtion valvonnassa ja määräysvallassa. Liikelaitosten hallintaan siirretty omaisuus on valtion omaisuutta. Valtion liikelaitoksia ovat Ilmailulaitos, Metsähallitus, Senaatti-kiinteistöt, Luotsausliikelaitos sekä Varustamoliikelaitos. Valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) mukaiset liikelaitokset ovat hankintalain 6 §:n mukaisia hankintayksiköitä, joiden on kilpailutettava hankintansa hankintalain mukaisesti. Valtion liikelaitokset ovat olleet Hansel Oy:n, Kauppatalo Hansel Oy:n sekä Valtion hankintakeskuksen asiakkaita.

Myös valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot olisivat Hansel Oy:n asiakkaita. Tällaisia rahastoja ovat tällä hetkellä Valtion asuntorahasto, Valtion eläkerahasto, Maatilatalouden kehittämisrahasto, Valtion ydinjätehuoltorahasto, Huoltovarmuusrahasto, Valtiontakuurahasto, Valtion vakuusrahasto, Valtion televisio- ja radiorahasto, Maatalouden interventiorahasto, Palosuojelurahasto ja Öljynsuojarahasto. Valtion rahastot ovat valtion valvonnassa ja määräysvallassa. Rahastojen varat ovat valtion varoja, jotka ovat rahaston hallinnassa. Valtion rahastot ovat hankintalainsäädännössä tarkoitettuja hankintayksiköitä, jotka ovat tehneet hankintoja yhteishankintayksikön kilpailuttamalla sopimuksilla.

Valtionhallinnon lisäksi Hansel Oy:n asiakkaina ovat eduskunta ja eduskunnan alainen hallinto, eduskunnan yhteydessä toimiva hallinto sekä sen valvonnassa oleva hallinto kuten Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. Eduskunta ja sen alainen ja sen yhteydessä oleva hallinto sekä sen valvonnassa oleva hallinto ovat hankintalainsäädännön tarkoittamia hankintayksiköitä ja ne ovat olleet Hansel Oy:n ja Kauppatalo Hansel Oy:n asiakkaita.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi muista sellaisista hankintayksiköistä, jotka voisivat olla Hansel Oy:n asiakkaita. Säännöksellä poikettaisiin hankintalain 11 §:ssä olevasta yhteishankintayksikön määritelmästä siten, että yhtiön asiakkaiden ei edellytettäisi omistavan yhtiötä suoraan tai välillisesti. Säännös ei muodostaisi kuitenkaan poikkeusta julkisia hankintoja koskevista direktiiveistä, koska hankintadirektiivin 1 artiklan 10 kohdassa olevassa yhteishankintaviranomaisen määritelmässä eikä erityisalojen hankintadirektiivin 1 artiklan 8 kohdassa olevassa yhteishankintayksikön määritelmässä ei ole edellytystä, jonka mukaan yhteishankintayksikön toiminnan tulee kohdistua sen omistaviin hankintayksiköihin.

Omistaminen ei sovellu sellaisenaan valtion ja valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden välisen suhteen oikeudelliseen arviointiin. Suomen valtio rahoittaa ja käyttää määräysvaltaa erilaisissa oikeushenkilöissä, vaikka nämä oikeushenkilöt eivät ole valtion omistuksessa. Omistussuhdetta koskeva edellytys ei ole oikeudellisesti edes mahdollinen esimerkiksi säätiöissä ja yhdistyksissä.

Pykälän 2 momentin mukaan yhtiön asiakkaita voisivat olla sellaiset julkisoikeudelliset laitokset, joissa Suomen valtio käyttää määräysvaltaa rahoituksen, valvonnan taikka hallinto- valvonta-, tai johtielinten nimitysoikeuden perusteella. Julkisoikeudellisen laitoksen käsite vastaisi hankintalain 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua julkisoikeudellisen laitoksen käsitettä. Julkisoikeudellinen laitos on oikeushenkilö, joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta. Hankintalain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettut julkisoikeudelliset laitokset ovat laissa tarkoitettua hankintayksikön, kuten viranomaisten taikka valtion liikelaitoksen määräysvallassa rahoituksen, valvonnan taikka hallinto-, valvonta- tai johtielinten nimitysoikeuden johdosta.

Säännös mahdollistaisi julkisoikeudellisen laitoksen asiakkuuden riippumatta tällaisen laitoksen oikeudellisesta muodosta. Julkisoikeudellinen laitos voisi olla esimerkiksi osakeyhtiö, säätiö taikka yhdistys. Säännös mahdollistaisi esimerkiksi valtion rahoituksella toimivien yliopistojen mahdollisuuden käyttää Hansel Oy:n kilpailuttamia sopimuksia riippumatta siitä, missä oikeudellisessa muodossa yliopistot toimivat. Sellaisia julkisoikeudellisia laitoksia, joihin Suomen valtio käyttää lainkohdassa tarkoitettua määräysvaltaa hankintalain 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla olisivat myös esimerkiksi Finnvera Oyj sekä CSC-Tieteellinen laskenta Oy. Myös Oy Yleisradio Ab ja Raha-automaattiyhdistys ry olisivat lainkohdassa tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia.

Valtionhallinnon organisaatiomuutosten ja toimintojen uudelleenjärjestämisen johdosta välillinen valtionhallinto tulee tulevaisuudessa todennäköisesti kasvamaan. Suomen valtion määräysvallassa olevien yksiköiden sekä sellaisten yksiköiden, joiden rahoituksesta valtio pääasiallisesti vastaa, toimintaan liittyvät kuitenkin samat tuottavuuteen, päällekkäisen hallinnollisen toiminnan välttämiseen, ydintoimintoihin keskittymiseen sekä kustannustehokkuuteen liittyvät vaatimukset kuin talousarviotalouden piirissä olevien virastojenkin toimintaan. Näiden yksiköiden tulisi siten voida tehdä myös hankintansa keskitetysti valtiolle kilpailutettuja sopimuksia käyttäen.

Hansel Oy:n asiakkaita voisivat olla lisäksi sellaiset erityisalojen hankintalain tarkoittamat hankintayksiköt, jotka ovat Suomen valtion omistamia. Tällaisia hankintayksiköjä ovat esimerkiksi erityisalojen hankintalain 8 § 3 momentissa tarkoitettua lentokenttien ylläpitoa harjoittava Ilmailulaitos Finavia sekä erityisalojen hankintalain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua rautatieverkon ylläpitoa harjoittava VR-Rata Oy. Erityisalojen hankintalain 11 §:n mukaan Euroopan yhteisöjen komissio voi päätöksellään sulkea erityisalojen hankintalainsäädännön soveltamisalasta suoraan kilpailulle avoimet toiminnot. Erityisalojen hankintalain soveltamisalasta vapautetuilla toimialoilla toimivat yksiköt, joiden ei tarvitse noudattaa mainitun lain kilpailuttamisvelvoitteita, eivät voisi olla Hansel Oy:n asiakkaita.

Myös Suomessa toimivat Euroopan unionin erillisvirastot voisivat olla Hansel Oy:n asiakkaita. Hankintalain 11 §:n 3 momentin mukaan yhteishankintayksikön toiminta voi kohdistua myös Suomessa toimivaan Euroopan unionin erillisvirastoon. Ehdotettu säännös selventäisi erillisvirastojen asemaa Hansel Oy:n asiakkaana. Kemikaalivirasto on tällä hetkellä ainoa Suomessa toimiva Euroopan unionin erillisvirasto.

Hansel Oy:n asiakkaita voisivat olla ainoastaan sellaiset yksiköt, jotka ovat hankintalain 6 §:n tarkoittamia hankintayksiköitä, sillä hankintalain 11 §:n, erityisalojen hankintalain 22 §:n sekä hankintadirektiivien mukaan yhteishankintayksikön toiminnan tulee suuntautua hankintayksiköihin. Siten yksityiset yritykset eivät voi olla Hansel Oy:n asiakkaita.

4 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

LAKIEHDOTUS

Laki yhteishankintayksikkö Hansel Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

1 §. Yhtiön asema

Hansel Oy on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva osakeyhtiö. Yhtiö kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajalle.

2 §. Yhtiön tehtävät

Hansel Oy on julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 11 §:ssä sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain (349/2007) 22 §:ssä tarkoitettu yhteishankintayksikkö.

Hansel Oy:n tehtävänä on hankkia muille hankintayksiköille tavaroita ja palveluja sekä tehdä tavaroita ja palveluja koskevia hankintasopimuksia ja puitejärjestelyjä. Hansel Oy ylläpitää yhteishankintoina kilpailutettuja sopimuksia. Lisäksi Hansel Oy:n tehtävänä on tuottaa hankintatoimeen liittyviä asiantuntija- ja kehittämispalveluja.

Hansel Oy:n on toteutettava valtiovarainministeriön määräyksestä hankintasopimuksia ja puitejärjestelyjä sekä hankintatoimen asiantuntija- ja kehittämistehtäviä.

3 §. Asiakkaat

Hansel Oy:n asiakkaita ovat valtionhallinnon virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset sekä valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot. Hansel Oy:n asiakkaita ovat myös eduskunta, sen alainen ja sen valvonnassa oleva hallinto.

Hansel Oy:n asiakas voi lisäksi olla hankintayksikkö, joka on:

- (1) julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu julkisoikeudellinen laitos,
  - (a) jota 1 momentissa tarkoitettu valtionhallinnon hankintayksikkö pääasiallisesti rahoittaa;
  - (b) jonka johto on 1 momentissa tarkoitettujen valtionhallinnon hankintayksikön nimeämä; taikka
  - (c) jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä 1 momentissa tarkoitettu valtionhallinnon hankintayksikkö nimeää yli puolet
- (2) vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain (349/2007) 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö, joka on Suomen valtion kokonaan omistama; sekä
- (3) Suomessa toimiva Euroopan unionin erillisvirasto.

4 §. Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan x.x.200x

Tällä lailla kumotaan Valtion hankintakeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi annettu laki (1508/1994). Ennen tämän lain voimaan tuloa tehtyihin yhtiön sitoumuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa kumotun lain säännöksiä.

Liite 1 EHDOTETUT SÄÄDÖKSET RUOTSIKSI

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
inköpscentralen Hansel Ab

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om inköpscentralen Hansel Ab stiftas. Genom den föreslagna lagen reformeras de bestämmelser om statens inköpscentralers ansvarsområde och uppgifter som för närvarande ingår i lagen om ombildande av Statens upphandlingscentral till aktiebolag. Lagförslaget innehåller också bestämmelser om Hansel Ab:s kundgrupper. Avsikten med lagen är att uppdatera bestämmelserna om bolagets ställning och att klarlägga bolagets ställning i förhållande till bestämmelserna i den upphandlingslag som trädde i kraft den 1 juni 2007. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

LAGFÖRSLAG

Lag om inköpscentralen Hansel Ab

1 §. *Bolagets ställning*

Hansel Ab är ett aktiebolag som ägs av staten och är i statens besittning. Bolaget hör till finansministeriets förvaltningsområde.

Bolagets syfte är inte att ge aktieägarna vinst.

2 §. *Bolagets uppgifter*

Hansel Ab är en sådan inköpscentral som avses i 11 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007) och i 22 § i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007).

Hansel Ab har till uppgift att åt andra upphandlande enheter anskaffa varor och tjänster och att ingå upphandlingskontrakt och ramavtal om varor och tjänster. Hansel Ab upprätthåller kontrakt som konkurrensutsatts genom gemensam upphandling. Dessutom har Hansel Ab till uppgift att producera sakkunnig- och utvecklingstjänster i anslutning till upphandlingsverksamheten.

Hansel Ab ska på förordnande av finansministeriet genomföra upphandlingskontrakt och ramavtal samt sakkunnig- och utvecklingstjänster inom upphandlingsverksamheten.

3 §. *Kunder*

Hansel Ab:s kunder består av ämbetsverken och inrättningarna inom statsförvaltningen, de statliga affärsverken samt fonderna utanför statsbudgeten. Till Hansel Ab:s kunder hör också riksdagen och den förvaltning som är underställd riksdagen och övervakas av den.

Kund hos Hansel Ab kan dessutom en sådan upphandlande enhet vara som är

- (1) ett i 6 § 1 mom. 4 punkten i lagen om offentlig upphandling (348/2007) avsett offentligrättsligt organ,
  - (a) som till största delen finansieras av en i 1 mom. avsedd upphandlande enhet inom statsförvaltningen,
  - (b) vars ledning utses av en i 1 mom. avsedd upphandlande enhet inom statsförvaltningen, eller
  - (c) i vars förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av en i 1 mom. avsedd upphandlande enhet
- (2) en i 5 § i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007) avsedd upphandlande enhet som helt och hållet ägs av finska staten, samt
- (3) Europeiska unionens kontor eller byrå med säte i Finland.

4 §. Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den x xxxx 200x.

Genom denna lag upphävs lagen om ombildande av Statens upphandlingscentral till aktiebolag (1508/1994). På de förbindelser som bolaget har ingått innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de bestämmelser i den upphävda lagen som gällde vid ikraftträdandet.

VM:N
JULKAISUSARJAN
TEEMAT:

Budjetti
Hallinnon kehittäminen
Kunnat
Ohjaus ja tilivelvollisuus
Rahoitusmarkkinat
Taloudelliset ja
talouspoliittiset
katsaukset
Valtion työmarkkinalaitos
Verotus

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin (09) 160 01
Telefaksi (09) 160 33123
www.vm.fi

30/2008
Valtiovarainministeriön julkaisu
Kesäkuu 2008

ISSN 1459-3394
ISBN 978-951-804-839-1 (pdf)